

ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

БІРКІВСЬКОЇ

ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ

I-III СТУПЕНІВ ІМЕНІ І.А.ЦЮПИ

ЗІНЬКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

НА 2021-2022 н.р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

I. Бірківська загальноосвітня школа I-III ступенів імені І.А.Цюпи Зіньківської міської ради Полтавської області. Орієнтована кількість класів – 10, у них учнів – 77. Режим роботи – п'ятиденний.

II. Основні нормативні документи, відповідно до яких організовано освітній процес:

✓ Закон України «Про освіту»

Стаття 23. Автономія закладу освіти

1. Держава гарантує академічну, організаційну, фінансову і кадрову автономію закладів освіти.
2. Обсяг автономії закладів освіти визначається цим Законом, спеціальними законами та установчими документами закладу освіти.

Стаття 33. Освітня програма

1. Основою для розроблення освітньої програми є стандарт освіти відповідного рівня (за наявності).
2. Освітня програма містить:
  - вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за програмою;
  - перелік освітніх компонентів та їх логічну послідовність;
  - загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти.
3. Освітні програми розробляються закладами освіти, науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності та затверджуються відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

Освітні програми повинні передбачати освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти.

Заклади освіти можуть використовувати типові або інші освітні програми, які розробляються та затверджуються відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

Заклади спеціалізованої освіти, освітні об'єднання та заклади освіти, що здійснюють освітню діяльність на різних рівнях освіти, можуть використовувати наскрізні освітні програми, які охоплюють різні рівні освіти та розробляються, затверджуються (акредитуються) відповідно до цього Закону та спеціальних законів.

4. Освітні програми можуть мати корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

✓ Конституції України (ст.53);

- ✓ Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту»;
- ✓ розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- ✓ розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- ✓ постанови Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2010 р. №778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад»;
- ✓ постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
- ✓ постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011р. №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 7 серпня 2013р. №538);
- ✓ наказу МОН України від 11.09.2009 №854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі»;
- ✓ наказу МОН України від 21.03.2018 №268 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- ✓ наказу МОН України від 08.10.2019 №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»;
- ✓ наказу МОН України від 20.04.2018 №407 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня»;
- ✓ наказу МОН України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»;
- ✓ наказу МОН України від 27.08.2019р №1154 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів других класів Нової української школи»;
- ✓ наказу МОН України від 16.09.2020р №1146 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи»;
- ✓ наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;
- ✓ листа МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- ✓ листа Міністерства освіти і науки України від 02.04.2018 р. №1/9-190 «Щодо скороченої тривалості уроку для учнів початкової школи»;
- ✓ наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;

- ✓ наказу МОН України №1456 від 21.10.2013 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання в старшій школі»;
- ✓ Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205.

III. Особливості організації освітнього процесу .

З метою реалізації положень Конституції України, законодавчих актів України в галузі освіти, створення умов для забезпечення доступу громадян до якісної освіти, вдосконалення культурних і національних освітніх прав і запитів усіх громадян, утвердження високого статусу педагогічних працівників у суспільстві, роботу педагогічного колективу в 2021-2022 навчальному році буде спрямовано на вирішення:

- виконання державних законів та нормативних документів;
- реалізацію навчального плану й навчальних програм з усіх предметів;
- виконання пріоритетних напрямків розвитку школи та на вирішення питань, а саме проблемно-методичної теми : **«Створення в єдиному освітньому просторі школи умов для реалізації концептуальних засад реформування середньої освіти НУШ на інноваційній основі» (I етап).**

Для забезпечення якісного виконання освітніх програм на початку навчального року буде запроваджено «коригуюче навчання» - повторення вивченого матеріалу за минулий рік. Для цього можуть бути проведені діагностичні роботи (усні співбесіди), опитування в 2-10-х класах з основних навчальних предметів з метою визначення рівня засвоєння матеріалу учнями за попередній рік . Тривалість періоду такого навчання кожен вчитель визначає самостійно: попередньо планує з урахуванням досвіду організації дистанційного навчання в минулому році, вносить певні корективи до плану після проведення діагностичних робіт. Під час вибору на початку навчального року навчально-методичного комплексу для вивчення предмета вчителям необхідно передбачити можливості використання засобів та інструментарію в умовах дистанційного навчання. Школа буде організовувати дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Microsoft Teams, відеоуроків, презентацій; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Classroom, Moodle. Інваріантна складова робочого навчального плану сформована на державному рівні і забезпечує реалізацію змісту шкільної освіти на рівні Державних стандартів.

Предмети інваріантної складової робочого навчального плану, що не мають цілої кількості годин, будуть викладатися:

5 клас: - українська мова: I семестр – 4 години; II семестр – 3 години;

6 клас: - українська мова: I семестр – 3 години; II семестр – 4 годин.

7 клас: - хімія: I семестр – 2 години; II семестр – 1 година;

8 клас: - історія України: I семестр – 2 години; II семестр – 1 година;

9 клас: - історія України: I семестр – 1 година; II семестр – 2 години;

- географія: I семестр – 2 години; II семестр – 1 година;

10 клас: - історія України: I семестр – 2 години; II семестр – 1 година;

- географія: I семестр – 1 година; II семестр – 2 години;

- хімія: I семестр – 1 година; II семестр – 2 години;

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом в 10-11 класах, також забезпечується вивченням вибірково-обов'язкових предметів, за вибором учнів, «Інформатика», «Технології», що вивчаються на рівні стандарту в 10 і 11 класах (години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення обрано такі модулі для вивчення предмета «Фізична культура»:

- 5 клас: легка атлетика, футбол, волейбол, гімнастика, баскетбол, гандбол;
- 6 клас: легка атлетика, футбол, волейбол, гімнастика, баскетбол, гандбол;
- 7 клас: легка атлетика, футбол, волейбол, гімнастика, баскетбол, гандбол;
- 8-10 класи: легка атлетика, волейбол, гімнастика, баскетбол, футбол.

Враховуючи кадрове та матеріально-технічне забезпечення обрано такі об'єкти проектно-технологічної діяльності учнів для вивчення предмета «Трудове навчання»:

- 5 клас – статистична іграшка, підставка під гарячий посуд, ялинкова прикраса, серветниця, кухонне приладдя, макет транспортного засобу, побутові електроприлади, сервірування святкового столу;
- 6 клас - об'ємна м'яка іграшка, декоративні квіти, прикраса з ниток, ялинкова прикраса, підставка під горняк, органайзер для рукоділля, листівка;

- 7 клас – органайзер, підставка для спецій, пано, рамка для фото, малярні роботи;
- 8 клас – обладнання для шкільної майстерні, свічник, скринька, світильник, зачіска, мій одяг;
- 9 клас – обладнання зони відпочинку, обладнання для навчальних кабінетів, мій стиль;
- 10 клас – проектна технологія в перетворювальній діяльності людини, технологія виготовлення виробів із сучасних деревних матеріалів.

В закладі працюють гуртки різних напрямків: екологічного, художньо-естетичного, краєзнавчого, спортивного та військово-патріотичного .

Заклад забезпечує умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами, які можуть самостійно пересуватись. Доступ до приміщення закладу для осіб з особливими освітніми потребами можливий тільки на I поверх.

Заклад освіти має за мету створення умов для отримання учнями широкої освіти і реалізації їх індивідуальних творчих здібностей, інтересів і нахилів, розвитку умінь, навичок, які дозволяють здобувачам освіти глибоко оволодіти предметами і в цілому загальнолюдською культурою.

Мета діяльності закладу полягає у створенні умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного учня, його морального, інтелектуального, фізичного, художньо-естетичного зростання, формування ключових компетентностей. Заклад має виховати громадянина демократичного суспільства, яке визнає освіченість, вихованість, культуру найвищими цінностями, незмінними чинниками соціального прогресу. Нове покоління людей повинно бути здатним ефективно працювати і навчатися протягом життя, оберігати і примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства.

Основними завданнями школи є:

- подальша реалізація Державних стандартів загальної освіти;
- створення умов для поліпшення якості освітніх послуг, особистісної реалізації змісту освіти, індивідуалізації навчання, забезпечення практичної спрямованості освіти шляхом залучення найкращого педагогічного досвіду, розвитку й оптимального використання матеріально-технічної бази школи, якісної організації профільного навчання;
- забезпечення умов якісної підготовки учнів до зовнішнього незалежного оцінювання;
- забезпечення стовідсоткового оволодіння інформаційно-комунікаційними технологіями всіма педагогами відповідно до нового Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти;
- формування освітнього простору та позитивного іміджу школи;

- створення «ситуації успіху» для кожного учня;
- дотримання санітарно-гігієнічного режиму, упровадження ефективних методів впливу з метою формування в учнів та їхніх батьків цінності здоров'я, створення умов для запобігання негативних звичок, дитячої бездоглядності, підліткової злочинності;
- виявлення обдарованих учнів, створення умов для розвитку здібностей школярів, залучення їх до світових освітніх стандартів;
- формування конкурентоспроможного випускника школи в умовах глобалізації освітнього простору;
- формування у кожного учня потреби до саморозвитку та самовдосконалення;
- виховання почуття глибокого патріотизму, взаємоповаги, добра та справедливості;
- зміцнення матеріально-технічної бази школи.

Для учнів 1-х- 4-х класів, 5-6-х класів організовано групи подовженого дня за затвердженим графіком роботи.

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності. Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової та повної школи.

Заклад здійснює освітній процес за денною формою навчання. Можуть створюватися класи з поглибленим вивченням окремих предметів; класи для дітей з особливими потребами, інклюзивною освітою.

Порядок зарахування, відрахування, переведення учнів до закладу здійснюється згідно з чинним законодавством України.

Відповідно до заяв, поданих батьками або особами, які їх замінюють, заклад створює умови для прискореного навчання та навчання екстернатом.

Індивідуальне навчання (Педагогічний патронаж, сімейне (домашнє навчання) та екстернат) у закладі організуються відповідно чинного законодавства України. У закладі створено інклюзивний клас для навчання осіб з особливими освітніми потребами. У разі звернення особи з особливими освітніми потребами або її батьків така група або клас утворюється в обов'язковому порядку.

У разі утворення спеціальних та інклюзивних груп і класів у закладі створюються умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку та з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей. Особам з особливими освітніми потребами надаються психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Набули широкого використання **нестандартні уроки**, головною метою яких є пробудження й утримання інтересу школярів до навчальної праці. Нестандартний урок - це імпровізоване навчальне заняття, що має нетрадиційну структуру. Назви уроків дають деяке уявлення про цілі, завдання, методику проведення таких занять. Найпоширенішими типами нетрадиційних уроків є: уроки-конференції, уроки-аукціони, уроки-ділові ігри, уроки-змагання, урок-ділова гра, уроки-консультації, відеоуроки, кіноуроки, комп'ютерні уроки, урок-театр, уроки з груповими формами роботи, уроки взаємного навчання учнів, уроки творчості, уроки, які ведуть учні, уроки-заліки, уроки-сумніви, уроки-творчі звіти, уроки-формули, уроки-конкурси, уроки-фантазії, уроки-"суди", уроки пошуку істини, уроки-концерти, уроки-діалоги, уроки-ролеві ігри, уроки-дискусії, уроки-подорожі, уроки-екскурсії, інтегровані уроки, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Інші форми організації освітнього процесу, які проводяться у Бірківській загальноосвітній школі I-III ступенів

Форми організації навчання	Характерні особливості конкретної форми організації навчання
Екскурсія	<p>Специфічне освітньо-виховне заняття, перенесене на підприємство, до музею, на виставку, у поле, на ферму тощо. Освітньо-виховне значення екскурсії - служити накопиченню наочних уявлень і життєвих фактів, збагаченню чуттєвого досвіду вихованців; допомагати встановленню зв'язку теорії з практикою; сприяти вирішенню завдань естетичного виховання, розвитку почуття любові до рідного краю.</p> <p>Класифікуються залежно від об'єкта спостереження як виробничі, природознавчі, краєзнавчі, літературні, географічні тощо.</p> <p>За освітньо-виховними цілями можуть бути оглядовими й тематичними.</p> <p>За місцем і структурою педагогічного процесу - вступними, поточними (супроводжуваними) та підсумковими.</p> <p>Навчальні екскурсії та навчальна практика учнів організовується відповідно інструктивно-методичного листа</p>

	Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 р.№ 1/9 - 61.
Додаткові заняття та консультації	<p>Проводяться з окремими учнями або групою учнів з метою заповнення прогалин у знаннях, вироблення умінь і навичок, задоволення підвищеного інтересу до навчального предмета.</p> <p>На додаткових заняттях досвідчені вчителі практикують різні види допомоги: роз'яснення окремих питань, прикріплення слабких учнів до сильних, повторне пояснення теми. При цьому в одних випадках потрібне більше використання наочності, а в інших - словесної конкретизації.</p> <p>Консультації - це епізодична форма, оскільки організовуються в міру необхідності. Розрізняють поточні, тематичні та узагальнюючі консультації. Консультації у школі зазвичай групові, що не виключає, звичайно, й індивідуальних консультацій.</p>
Домашня робота	<p>Має не тільки освітнє, а й велике виховне значення, формуючи почуття відповідальності за доручену справу, виробляючи акуратність, посидючість й інші соціально цінні якості.</p> <p>Принципово відрізняється від класної тим, що протікає без безпосереднього керівництва вчителя, учень сам визначає час виконання завдання, вибирає найбільш прийнятний для нього ритм і темп роботи.</p> <p>Необхідність домашньої роботи обумовлена завданнями формування навичок самостійної роботи й підготовки школярів до самоосвіти.</p> <p>Виходячи з дидактичних цілей, можна виділити три види домашніх завдань: ті, що готують до сприйняття нового матеріалу, вивчення нової теми; спрямовані на закріплення знань, вироблення умінь і навичок; вимагають застосування отриманих знань на практиці.</p> <p>Особливим видом є завдання творчого характеру, до яких відносяться індивідуальні домашні завдання й завдання окремим групам учнів.</p>
Урок-конференція	<p>Це досить дієва форма організації педагогічного процесу, що має своєю метою узагальнення матеріалу з якого-небудь розділу програми.</p> <p>Вимагає тривалої підготовчої роботи - проведення спостережень, узагальнення матеріалів екскурсій, постановка дослідів, вивчення літературних джерел тощо.</p>
Урок-лекція	Адаптована до умов школи основна форма лекційно-семінарської системи, багато в чому наближається до

	<p>розповіді, але значно тривалішій за часом. Може займати урочний час цілком. Використовується, коли учням необхідно дати додатковий матеріал або узагальнити його, тому вона вимагає запису.</p> <p>Учнів необхідно вчити записувати лекції, показувати прийоми конспектування, використання загальнонавчаних скорочень і позначень, вчити доповнювати матеріал лекцій, застосовувати необхідні схеми, креслення, таблиці.</p>
Семінари та практикуми	<p>Проводяться у старших класах при вивченні гуманітарних предметів. Використовуються два види семінарів: у формі доповідей і повідомлень; у формі питання-відповідь.</p> <p>Сутність семінарів полягає в колективному обговоренні запропонованих питань, повідомлень, рефератів, доповідей, підготовлених учнями під керівництвом вчителя.</p> <p>Структура семінару: починається з короткого вступу вчителя (введення в тему), потім послідовно обговорюються оголошені питання, у кінці заняття вчитель підводить підсумок, робить узагальнення. Важлива участь в обговоренні опонентів, які теж готуються заздалегідь і попередньо ознайомилися зі змістом повідомлень.</p>
Семінар-диспут	<p>Його відмінність від позаосвітніх диспутів у тому, що зберігається постійний склад класу, диспутом завжди керує вчитель і зберігаються традиції колективної роботи учнів на уроці.</p> <p>Семінар-диспут має й особливу мету - формування оціночних суджень, затвердження світоглядних позицій.</p>
Практикуми або практичні заняття	<p>Застосовуються при вивченні дисциплін природничого циклу, а також у процесі трудової та професійної підготовки, проводяться в майстерні, у навчальних кабінетах і на дослідних ділянках. Зазвичай робота будується в парах або індивідуально по інструкції або алгоритму, запропонованому учителем.</p>
Факультативи	<p>Ефективна форма диференційованого навчання й виховання. Основне завдання - поглиблення й розширення знань, розвиток здібностей та інтересів учнів, проведення планомірної профорієнтаційної роботи.</p> <p>Розподіл учнів по факультативах добровільний, але склад залишається стабільним протягом року.</p> <p>Працює за певною програмою, яка не дублює навчальну. Ефективним є поєднання лекцій його керівника з різними видами самостійної роботи учнів.</p>
Заняття в	<p>Припускають певну програму діяльності, яка менш суворая й допускає внесення істотних коректив у залежності від</p>

гуртках	побажань дітей, обставин, що змінюються відповідно до діяльності та інших факторів.
---------	---

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, метою якого є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі. Початкова освіта здобувається з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти за інших умов.

Базова середня освіта здобувається після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали ДПА на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)

Види внутрішкільного моніторингу:

1. за цілями проведення:

- інформаційний (регулярний збір інформації на визначені теми з різних джерел, зокрема: із законодавчих актів, положень, наказів, методичних видань, класних журналів, сайтів освітніх установ та громадських організацій, що дозволяє скорегувати програму розвитку закладу загальної середньої освіти, навчальні плани);
- діагностичний моніторинг (збирання та узагальнення інформації за певними показниками з метою вивчення конкретних освітніх проблем, визначення рівня навченості учнів конкретної вікової групи, вимірювання рівня

сформованості конкретних компетентностей, особистісного розвитку учнів, готовності школи до профільного навчання та ін.);

- управлінський (відстеження й оцінка ефективності, наслідків і вторинних ефектів прийнятих рішень, розроблених програм).

2) за засобами, що використовуються:

- педагогічний: дидактичний, освітній, виховний (вивчення рівня навченості та якості виховання учнів, якості змісту освіти, якості викладання, умов, що забезпечують можливості навчання, виховання та самовиховання особистості);

- психологічний (вивчення пізнавальної сфери, емоційної рівноваги, моральних якостей);

- ресурсний (визначення обсягів та якості забезпечення ЗНЗ матеріально - технічними, фінансовими, науково - методичними та іншими ресурсами);

- кадровий (вивчення кадрового складу педагогів, процесу та результатів підвищення кваліфікації педагогів);

- управлінський (оцінювання якості та ефективності управління закладом).

Звітність про результати внутрішнього моніторингу та періодичність його проведення у ЗЗСО

Закладом ЗЗСО здійснюється звітування у зазначенні терміни шляхом надання інформації про:

- кадрове забезпечення закладу загальної середньої освіти (вересень);

- контингент учнів (вересень);

- матеріально-технічну базу закладу загальної середньої освіти (вересень);

- рівень навченості учнів за результатами навчання у I, II семестрах та за рік для учнів початкової, основної та старшої школи (січень, червень);

- рівень навченості учнів закладу за результатами навчання у I, II семестрах та за рік в розрізі навчальних предметів (січень, червень);

- результати моніторингу професійної компетентності вчителя;

- динаміку навчальних досягнень учнів в розрізі нульового, контрольного та підсумкового заміру знань з предметів навчального плану;

- результати моніторингу стану викладання предмету (предметів) інваріантної складової навчального плану;

- результати державної підсумкової атестації в 4, 9 та 11 класах (червень);

- результати участі учнів школи у Всеукраїнських, обласних, районних олімпіадах, турнірах, конкурсах (грудень - червень);

- результати участі учнів у ЗНО з української мови, математики, історії України (червень);

- результати участі учнів у ЗНО за результатами щорічного Офіційного звіту УЦОЯО про проведення зовнішнього незалежного оцінювання випускників закладів загальної середньої освіти (серпень).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- ✓ оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- ✓ контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- ✓ моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- ✓ створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Модель випускника

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими. Випускник школи має міцні знання і вміння користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміння використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- випускник школи добре проінформована особистість;
- прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави;
- є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля; мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал.

Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, вміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий

спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Наш випускник – свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків.

ПОГОДЖЕНО
педагогічною радою
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів
імені І.А.Цюпи
протокол №9
від 26.04.2021 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів
імені І.А.Цюпи
від 07.05.2021 року
№46

Освітня програма
Бірківської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені І.А.Цюпи
Зіньківської міської ради Полтавської області для школи
I ступеня
(початкова середня освіта)

Загальні положення освітньої програми
закладу загальної середньої освіти I ступеня

Освітня програма закладу загальної середньої освіти I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2019 № 688), згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 08.10.2019 року №1272 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти», від 08.10.2019 року №1273 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітню програму побудовано із урахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму ,
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання,
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту,
- наступності і перспективності навчання,
- взаємозв'язаного формування ключових компетентностей,
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей,

- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання,
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб, інтересів.

Освітня програма початкової освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які на тепер подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 1; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;
- цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;
- радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;
- розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;
- міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;
- забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і

- взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;
- утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);
  - плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;
  - формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3430 годин/навчальний рік: для 1-го класу – 805 годин/навчальний рік, для 2-го класу – 875 годин/навчальний рік, для 3-го класу – 875 годин/навчальний рік, для 4-го класу – 875 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти I ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план початкової школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову, яка враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів.

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

- мовно-літературна (реалізується через окремі предмети «Українська мова, читання», «Англійська мова»),
- математична (реалізується через окремий предмет «Математика»),
- «Я досліджую світ" (природнича, громадянська та історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі) (реалізується через окремі предмети «Природознавство», «Основи здоров'я»),
- технологічна (реалізується через окремий предмет «Трудове навчання»),
- інформатична (реалізується через окремий предмет «Інформатика»),

- мистецька (реалізується через окремі предмети "Образотворче мистецтво" , "Музичне мистецтво"),
  - фізкультурна (реалізується окремим предметом "Фізична культура").
- При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до Типового навчального плану години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається закладом загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладу освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;
- запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування (християнська етика, українська мова);
- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних

традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової школи за 5-денним навчальними тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Результати навчання повинні робити внесок у формування **ключових компетентностей** учнів початкових класів:

- 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;
- 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості

- висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;
- 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмій в особистому і суспільному житті людини;
  - 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;
  - 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;
  - 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;
  - 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;
  - 8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;
  - 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах наскрізних ліній ключових компетентностей спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi освітні лінії – один із головних трендів сучасної освіти. Це соціально значимі надпредметні теми, які є інструментом формування у школярів уявлення про суспільство в цілому. Також вони допомагають розвивати здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях, формувати світогляд. Наскрізнi змістовні лінії це:

1. Екологічна безпека та сталий розвиток. Її метою є формування соціально активних особистостей, які розумітимуть екологічні проблеми та робитимуть усе можливе для збереження довкілля.
2. Громадянська відповідальність. Її мета – формування відповідальних членів громади і суспільства, які розуміють механізми і принципи його функціонування, готові до співпраці та при цьому толерантні.
3. Здоров'я і безпека. Її завдання – формування розуміння важливості здорового способу життя та створення довколо себе безпечного середовища.
4. Підприємливість і фінансова грамотність. Основне завдання – забезпечити розуміння практичних аспектів фінансових питань, розвиток лідерських ініціатив та здатності успішно діяти у сучасному середовищі.

Наскрізнi освітні лінії у початковій школі є одним з ключових компонентів програми НУШ. Їх вивчення та застосування передбачає формування наступних наскрізних умінь у школярів:

- розв'язання проблем;
- критичне мислення;
- творче мислення (креативність)
- співпраця;
- ефективне спілкування;
- розвиток власного емоційного інтелекту;
- дослідження;
- організації своєї діяльності;
- рефлексія;
- вдумливе читання.

Які інструменти розвитку наскрізних умінь обрати? Це цілком залежить від учителя та від завдань, які він ставить перед собою. У будь-якому разі головне завдання – продемонструвати дітям, наскільки важливо (а також цікаво!) не просто отримувати знання, а й використовувати їх на практиці.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Державний стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Система оцінювання навчальних досягнень учнів

Важливим компонентом освітнього процесу в початкових класах є оцінювальна діяльність, що здійснюється на засадах компетентнісного, діяльнісного, суб'єкт-суб'єктного підходів та передбачає партнерську

взаємодію вчителя, учнів та їхніх батьків. Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна та управлінська.

Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1-3 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.

Формувальне оцінювання має на меті:

- підтримувати навчальний розвиток дітей,
- вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку,
- діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання,
- вчасно виявляти проблеми і запобігати їх нашаруванню,
- аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо програм і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини,
- мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати,
- виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно.

Формувальне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку.

Застосування формувального оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань:

- підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів;
- сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів;
- формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін;
- формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху;
- забезпечення постійного зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу;
- здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальних досягнень учнів на кожному з етапів навчання.

Об'єктами формувального оцінювання є процес навчання учнів, а також результат навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів.

Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до певного циклу навчання (1-2 класи та 3-4 класи), і очікувані результати, зазначені в освітній програмі закладу загальної середньої освіти.

Під час здійснення формувального оцінювання важливо не протиставляти дітей один одному. Стимулом розвитку має бути співвідношення роботи (відповіді, дії тощо) з тим, як дитина працювала раніше. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учнів, враховувати, що оцінюється не учень, а його робота. Про складнощі у навчанні необхідно говорити з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини та передумови булінгу.

Індивідуальні особливості дитини можуть впливати на її темп здобуття освіти, внаслідок чого вона може досягати визначених для певного етапу навчання очікуваних результатів раніше або пізніше, тому календарно-тематичне планування освітнього процесу має бути гнучким і динамічним, зорієнтованим на сприяння поступу учнів за індивідуальною траєкторією навчання та розвитку.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу («Світлофор», «Мікрофон», «Вихідний квиток» тощо).

У початкових класах вчителі дотримуються алгоритму діяльності під час організації формувального оцінювання та використовувати інструментарій формувального оцінювання, що було запропоновано у:

- Методичних рекомендаціях щодо орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 924;
- Методичних рекомендаціях щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 № 1154;
- Методичних рекомендаціях щодо оцінювання навчальних досягнень учнів третіх та четвертих класів НУШ, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 16.09.2020 № 1146;
- Листі МОН України від 30.03.2021 щодо оцінювання навчання учнів 3-4 класів НУШ.

Підсумкове тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів здійснюється протягом навчального року за результатами опанування ними теми, кількох тем, розділу програми тощо. Підсумкове завершальне оцінювання здійснюється в кінці навчального року з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання.

Підсумкове завершальне оцінювання навчальних досягнень учнів передбачає узагальнення інформації про їхній навчальний поступ протягом навчального року, при цьому не передбачає проведення окремих діагностичних робіт. Результати підсумкового завершального оцінювання учитель визначає на основі власних педагогічних спостережень, результатів тематичного оцінювання, аналізу учнівських портфоліо та фіксує у Класному журналі і свідоцтвах досягнень.

Свідоцтво досягнень заповнюється вчителем двічі на рік. У жовтні заповнюється лише його перша частина, у травні - перша і друга частини.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про навчальний поступ учня/учениці у школі протягом навчального року з усіх предметів вивчення за показниками, які відповідають визначеним типовою освітньою програмою очікуваним результатам навчання, та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Документ підписують учитель і батьки. Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в школі.

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем/ученицею та його/її батьками або консультацій з фахівцями, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями; в 1-4 класах працюють вчителі, що пройшли курси і отримали сертифікат НУШ;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет, а для проведення уроків інформатики учні можуть використовувати можливості спеціалізований кабінет старшої школи.
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;

- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідає заступник директора з навчально-виховної роботи, яка опікується:

- оновленням методичної бази освітньої діяльності;
- контролем за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробкою рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторингом та оптимізацією соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створенням необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через участь у вебінарах, семінарах, тренінгах та післядипломну курсову підготовку.

Освітня програма закладу початкової освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор школи

В.І. Дроздова

Додаток 1
складений за Типовою освітньою програмою, розробленою під
керівництвом Савченко О.Я.

**Типовий навчальний план
для 1-4 класів початкової школи**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень				Разом
	1 клас	2 клас	3 клас	4 клас	
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна, у тому числі	9	10	10	10	78
Українська мова та література	7	7	7	7	
Іноземна мова	2	3	3	3	
Математична	4	4	5	5	18
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	3	3	12
Технологічна	1	2	2	2	7
Інформатична					
Мистецька	2	2	2	2	8
Фізкультурна	3	3	3	3	12
Усього	22	24	25	25	96
<i>Варіативний складник</i>					
Варіативна складова:					
Християнська етика в українській культурі	1	1			2
Загальнорічна кількість навчальних годин	23	25	25	25	98

Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	20/ 700	22/ 770	23/ 805	23/ 805	88/ 3080
---	------------	------------	------------	------------	-------------

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Директор школи

В.І.Дроздова

Таблиця 1

до Освітньої програми

Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Клас	Освітня галузь	Програма	Видавництво
1	Мовно-літературна, іншомовна	Типова освітня програма нової української школи для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи), розроблена під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1272 “Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти”
1	Математична		
1	Я досліджую світ		
1	Технологічна		
1	Мистецька		
1	Фізкультурна		
2	Мовно-літературна, іншомовна	Типова освітня програма нової української школи для закладів загальної середньої освіти (1-2 класи), розроблена під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1272“Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2-х класів закладів загальної середньої освіти”
2	Математична		
2	Я досліджую світ		
2	Технологічна		
2	Інформатична		
2	Мистецька		
2	Фізкультурна		
3	Мовно-літературна,	Типова освітня програма нової української школи для	Наказ МОН України

	іншомовна	закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), розроблена під керівництвом О.Я.Савченко	від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»
3	Математична		
3	Я досліджую світ		
3	Технологічна		
3	Інформатична		
3	Мистецька		
3	Фізкультурна		
4	Мовно-літературна, іншомовна	Типова освітня програма нової української школи для закладів загальної середньої освіти (3-4 класи), розроблена під керівництвом О.Я.Савченко	Наказ МОН України від 08.10.2019 № 1273 «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4-х класів закладів загальної середньої освіти»
4	Математична		
4	Я досліджую світ		
4	Технологічна		
4	Інформатична		
4	Мистецька		
4	Фізкультурна		

**Програмно-методичне забезпечення освітньої програми
(варіативний складник)**

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Християнська етика в українській культурі 2 клас «Дорога милосердя» Видавництво «Сім кольорів», 2013 рік

Директор школи

В.І. Дроздова

ПОГОДЖЕНО
педагогічною радою
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів
імені І.А.Цюпи
протокол №9
від 26.04.2021 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів
імені І.А.Цюпи
від 07.05.2021 року
№46

Освітня програма
Бірківської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені І.А.Цюпи
Зіньківської міської ради Полтавської області
для школи II ступеня
(базова середня освіта)

Загальні положення освітньої програми
закладу загальної середньої освіти II ступеня

Освітня програма Бірківської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені І.А.Цюпи Зіньківської міської ради Полтавської області для школи II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та на основі «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

Освітня програма базової середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5372,5 годин/навчальний рік: для 5-го класу – 962,5 годин/навчальний рік, для 6-го класу – 1067,5 годин/навчальний рік, для 7-го класу – 1085 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1102,5 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1155 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти II ступеня (далі – навчальний план)(додаток 1).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план основної школи передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Він охоплює інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається закладом загальної середньої освіти самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальному плані закладу освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

- запровадження факультативів, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;

- індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальний план закладу освіти повинен містити усі предмети інваріантної складової, передбачені навчальним планом Типової освітньої програми.

На основі навчального плану заклад освіти складає на кожен навчальний рік робочий навчальний план з конкретизацією варіативної

складової, враховуючи особливості регіону та індивідуальні освітні потреби учнів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їх навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про повну загальну середню освіту".

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Ключові компетентності здобувачів освіти 5-11-х класів (постанова КМУ від 23 листопада 2011 р. № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з постановою КМУ від 7 серпня 2013 р. № 538)

До ключових компетентностей здобувачів освіти 5-11 класів належать:

- 1) **громадянська компетентність** - здатність учня активно, відповідально та ефективно реалізовувати права та обов'язки з метою розвитку демократичного суспільства;
- 2) **діяльнісний підхід** - спрямованість навчально-виховного процесу на розвиток умінь і навичок особистості, застосування на практиці здобутих знань з різних навчальних предметів, успішну адаптацію людини в соціумі, професійну самореалізацію, формування здібностей до колективної діяльності та самоосвіти;
- 3) **загальнокультурна компетентність** - здатність учня аналізувати та оцінювати досягнення національної та світової культури, орієнтуватися в культурному та духовному контексті сучасного суспільства, застосовувати методи самовиховання, орієнтовані на загальнолюдські цінності;

- 4) **здоров'язбережувальна компетентність** - здатність учня застосовувати в умовах конкретної ситуації сукупність здоров'язбережувальних компетенцій, дбайливо ставитися до власного здоров'я та здоров'я інших людей;
- 5) **інформаційно-комунікаційна компетентність** - здатність учня використовувати інформаційно-комунікаційні технології та відповідні засоби для виконання особистісних і суспільно значущих завдань;
- 6) **ключова компетентність** - спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів;
- 7) **ключова компетенція** - певний рівень знань, умінь, навичок, ставлень, які можна застосувати у сфері діяльності людини;
- 8) **компетентнісний підхід** - спрямованість навчально-виховного процесу на досягнення результатів, якими є ієрархічно підпорядковані ключова, загальнопредметна і предметна (галузева) компетентності;
- 9) **компетентність** - набута у процесі навчання інтегрована здатність учня, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці;
- 10) **компетенція** - суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини;
- 11) **комунікативна компетентність** - здатність особистості застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, що оточують її та перебувають на відстані, навички роботи у групі, володіння різними соціальними ролями;
- 12) **міжпредметна естетична компетентність** - здатність виявляти естетичне ставлення до світу в різних сферах діяльності людини, оцінювати предмети і явища, їх взаємодію, що формується під час опанування різних видів мистецтва;
- 13) **міжпредметна компетентність** - здатність учня застосовувати щодо міжпредметного кола проблем знання, уміння, навички, способи діяльності та ставлення, які належать до певного кола навчальних предметів і освітніх галузей;
- 14) **навчальна програма** - нормативний документ, що конкретизує для кожного класу визначені цим Державним стандартом результати навчання відповідно до освітньої галузі або її складової, деталізує навчальний зміст, у результаті засвоєння якого такі результати досягаються, а також містить рекомендації щодо виявлення та оцінювання результатів навчання;
- 15) **особистісно зорієнтований підхід** - спрямованість навчально-виховного процесу на взаємодію і плідний розвиток особистості педагога та його учнів на основі рівності у спілкуванні та партнерства у навчанні;
- 16) **предметна (галузева) компетентність** - набутий учнями у процесі навчання досвід специфічної для певного предмета діяльності, пов'язаної із засвоєнням, розумінням і застосуванням нових знань;

17) **предметна компетенція** - сукупність знань, умінь та характерних рис у межах змісту конкретного предмета, необхідних для виконання учнями певних дій з метою розв'язання навчальних проблем, задач, ситуацій;

18) **предметна мистецька компетентність** - здатність до розуміння і творчого самовираження у сфері музичного, образотворчого та інших видів мистецтва, що формується під час сприймання творів таких видів мистецтва і їх практичного опанування;

19) **проектно-технологічна компетентність** - здатність учнів застосовувати знання, уміння та особистий досвід у предметно-перетворювальній діяльності;

20) **соціальна компетентність** - здатність особистості продуктивно співпрацювати з партнерами у групі та команді, виконувати різні ролі та функції у колективі.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння:здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення:критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси:підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті</p>

		<p>навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для</p>

		<p>ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне</p>

		<p>оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p>

		<p>Ставлення:культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси:математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення:усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні

лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
- предмети за вибором;
- роботу в проектах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталій розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а

також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірці його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти. Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору

матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчителів визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у школі II ступеня повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми (таблиця 1), підручники, які мають гриф МОН.
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні середньої школи навчаються частково за кабінетною системою; предметні кабінети, майстерні і спортивна зала обладнані відповідно до вимог Положення про навчальний кабінет та вимог техніки безпеки;
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

За організацію системи внутрішнього забезпечення якості освіти відповідає заступник директора з навчально-виховної роботи, яка опікується:

- оновленням методичної бази освітньої діяльності;
- контролем за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробкою рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторингом та оптимізацією соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створенням необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників через участь у вебінарах, семінарах, тренінгах та післядипломну курсову підготовку.

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу базової середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор. Окрім освітніх компонентів для вільного вибору учнями, які є обов'язковими, за рішенням закладу вона може містити інші компоненти, зокрема корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор школи

В.І. Дроздова

Додаток 1
складений за Типовим навчальним планом
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
затвердженим наказом МОН України від 20.04.2018 року №405

**Навчальний план
базової школи з навчанням українською мовою**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом		26.5	29.5	31	31.5	33
Варіативна складова						
Етика		1	1	-	-	-
Всього		27.5	30,5	31	31.5	33

Директор школи

В.І. Дроздова

Таблиця 1
до Освітньої програми

**Програмне
забезпечення освітньої програми**

Клас	Предмет	Програма	Видавництво
5	Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська мова. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи	Київ, 2017 наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Зарубіжна література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Історія України. 5–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
5	Музичне мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України	Наказ МОН від 07.06.2017

		Мистецтво. 5–9 класи	№ 804
5	Образотворче мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Математика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Природознавство	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Природознавство. 5 клас	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Трудове навчання. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Інформатика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Основи здоров'я. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
5	Фізична культура	Навчальна програма для	Київ.

		загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5–9 класи	Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
6	Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська мова. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи	Київ, 2017 наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Зарубіжна література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Всесвітня історія. Історія України (інтегрований курс)	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Історія України. Всесвітня історія (інтегрований курс) 6 клас	Наказ МОН від 21.02.2019 № 236
6	Музичне мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних	Наказ МОН від

		закладів України Мистецтво. 5–9 класи	07.06.2017 № 804
6	Образотворче мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Математика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Біологія	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Географія. 6-9 класи.	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Трудове навчання. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Інформатика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Основи здоров'я. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта»

			2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
6	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5–9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
6	Етика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Етика. 5–6 класи	Київ. «Перун», 2005
7	Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська мова. 5–9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська література. 5–9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5–9 класи	Київ, 2017 наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Зарубіжна література. 5–9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804

7	Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Історія України. 5–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
7	Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Всесвітня історія. 7–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
7	Музичне мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Образотворче мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Алгебра	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Геометрія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Біологія	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Географія. 6-9 класи.	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
7	Фізика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних	Київ. Видавничий

		закладів України Фізика. 7-9 класи	дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 07.06.2017 № 804
7	Хiмiя	Програма для загальноосвiтнiх навчальних закладiв України. Хiмiя. 7-9 класи	Киiв. Видавничий дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 07.06.2017 № 804
7	Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвiтнiх навчальних закладiв України. Трудове навчання. 5-9 класи	Киiв. Видавничий дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 07.06.2017 № 804
7	iнформатика	Навчальна програма для загальноосвiтнiх навчальних закладiв України. iнформатика. 5-9 класи	Киiв. Видавничий дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 07.06.2017 № 804
7	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвiтнiх навчальних закладiв України. Основи здоров'я. 5-9 класи	Киiв. Видавничий дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 07.06.2017 № 804
7	Фiзична культура	Навчальна програма для загальноосвiтнiх навчальних закладiв. Фiзична культура. 5-9 класи	Киiв. Видавничий дiм «Освiта» 2017, наказ МОН вiд 23.10.2017 № 1407

8	Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська мова. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Іноземна мова (англійська)	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи	Київ, 2017 наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Зарубіжна література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Історія України. 5–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
8	Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Всесвітня історія. 7–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
8	Мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Алгебра	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України	Київ. Видавничий дім

		Математика. 5-9 класи	«Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Геометрія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Біологія	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Географія. 6-9 класи.	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Фізика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Фізика. 7-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Хімія. 7-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Трудове навчання. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ

			МОН від 07.06.2017 № 804
8	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Інформатика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Основи здоров'я. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
8	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
9	Українська мова	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська мова. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Українська література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Українська література. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Зарубіжна література	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України	Київ. Видавничий дім

		Зарубіжна література. 5-9 класи	«Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Англійська мова	Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 5-9 класи	Київ, 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Історія України	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Історія України. 5–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
9	Всесвітня історія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Всесвітня історія. 7–9 класи	Наказ МОН від від 21.02.2019 № 236
9	Основи правознавства	Навчальна програма з основ правознавства для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів	Наказ МОН від від 23.10.2017 №1407
9	Мистецтво	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Мистецтво. 5–9 класи	Наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Алгебра	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Геометрія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Математика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Біологія	Програма з біології для 6-9 класів загальноосвітніх	Наказ МОН від

		навчальних закладів	07.06.2017 № 804
9	Географія	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Географія. 6-9 класи.	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Фізика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України Фізика. 7-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Хімія	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Хімія. 7-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Трудове навчання	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Трудове навчання. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Інформатика	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Інформатика. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Основи здоров'я	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів України. Основи здоров'я. 5-9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта»

			2017, наказ МОН від 07.06.2017 № 804
9	Фізична культура	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Фізична культура. 5–9 класи	Київ. Видавничий дім «Освіта» 2017, наказ МОН від 23.10.2017 № 1407

Програмне забезпечення освітньої програми

(варіативний складник)

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	Етика.Видавництво «Перун», 2005 рік

Директор школи

В.І.Дроздова

ПОГОДЖЕНО

педагогічною радою
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів

імені І.А.Цюпи

протокол №9

від 26.04.2021 року

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом директора
Бірківської
ЗОШ I-III ступенів

імені І.А.Цюпи

від 07.05.2021 року

№46

**Освітня програма
Бірківської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені
І.А.Цюпи
Зіньківської міської ради Полтавської області
для школи III ступеня
(загальна середня освіта)**

Загальні положення типової освітньої програми
закладу загальної середньої освіти III ступеня

Освітня програма Бірківської загальноосвітньої школи I-III ступенів імені І.А.Цюпи Зіньківської міської ради Полтавської області для школи III ступеня (загальна середня освіта) розроблена на виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» та на основі «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 року №1493 «Про внесення змін до типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня».

Освітня програма профільної середньої освіти (далі - Освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти

єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів (додаток 1);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 1; пропонується зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-го класу складає 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу загальної середньої освіти III ступеня (далі – навчальний план).

Навчальний план для 10-го класу закладу загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 01 вересня 2021 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

В навчальному плані вказано мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів, що має забезпечити досягнення рівня очікуваних результатів навчання учнів згідно з державними вимогами Державного стандарту.

За модульним принципом може бути реалізовано і зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку учень має обрати два предмети – один в 10 класі, інший в 11 класі, або одночасно два предмети в 10 і 11 класах (у такому разі години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами).

Частину навчальних годин навчального плану призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі.

Профіль навчання в закладі освіти – філологічний, напрямок «Українська філологія».

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;

- профільні предмети: «Українська мова», «Українська література», що вивчаються на профільному рівні;

У процесі складання навчального плану закладу освіти слід урахувати, що:

- профіль навчання передбачає можливість вивчення профільних предметів з різних освітніх галузей;

- кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

- у разі залишку навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, заклад освіти може використовувати їх для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів, для вивчення спеціальних і факультативних курсів.

Спеціальні курси разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність. Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних (а за потреби і непрофільних) предметів, можуть містити додаткові споріднені розділи, що не включені до навчальних програм, знайомити учнів із галузями знань, не представленими в змісті окремих предметів, але орієнтованими на комплекс можливих професій у руслі обраного профілю навчання тощо. Тематика і зміст таких курсів можуть розроблятися вчителями і використовуватися в освітньому процесі після погодження в установленому порядку. Заклад освіти може також обирати відповідний курс із уже розроблених і рекомендованих/схвалених для використання. Спеціальні курси реалізуються за рахунок додаткових годин.

Факультативні курси є засобом задоволення пізнавальних інтересів та освітніх потреб учнів у галузях, які загалом не пов'язані з обраним профілем навчання. Факультативні курси реалізуються за рахунок додаткових годин, передбачених планом.

Заклад освіти при складанні свого навчального плану може збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин.

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (впродовж чверті, семестру, навчального року).

Для недопущення перевантаження учнів необхідно враховувати їхнє навчання в закладах освіти іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах тощо).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності)	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти,

	<p>мовами</p>	<p>пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
<p>2</p>	<p>Спілкування іноземними мовами</p>	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого</p>

		<p>оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності</p>

		результатів впливу людської діяльності на природу
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії</p>

		<p>раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики</p>

		<p>спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і

фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцiї ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; їх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лiніями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуваннi духовного, соціального i фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченнi предмета проводяться відповідні трактовки, приклади i методи навчання, реалізується надпредметні, міжкласові та загальношкiльні проекти. Роль окремих предметiв при навчаннi за наскрізними темами рiзна i залежить від цiлей i змісту окремого предмета та від того, наскільки тiсно той чи iнший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу i роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 01 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями,

які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 10-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються скласти державні підсумкові атестації у вигляді зовнішнього незалежного оцінювання можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття, тощо.

Співбесіда проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та проекти також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу, відпрацьовують ключові навички: постановка проблеми, планування роботи, пошук, збирання, оброблення інформації та презентація результатів роботи. Основою проектної діяльності є принципи вибору і самовизначення учнів, формування особистісних якостей, самооцінки, уміння робити усвідомлений вибір і осмислювати його наслідки.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу повної середньої освіти має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу повної середньої освіти, сформована на основі Типової освітньої програми.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Директор школи

В.І. Дроздова

Додаток 1

складений за
 Типовим навчальним
 планом закладів
 загальної середньої
 освіти III ступеня,
 затвердженим наказом
 МОН України від
 20.04.2018 року №408

Навчальний план
для 10 класу з українською мовою навчання
(філологічний профіль навчання)
на 2021-2022 навчальний рік
(8 учнів)

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мови і літератури	Українська мова	4
	Українська література	4
	Іноземна мова (англійська)	2
	Зарубіжна література	1
Суспільствознавство	Історія України	1.5
	Всесвітня історія	1
	Громадянська освіта	2
Математика	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3
Природознавство	Фізика і астрономія	3
	Біологія і екологія	2
	Географія	1.5
	Хімія	1.5
Технологія	Технології	1
	Інформатика	2
Здоров'я і фізична культура	Фізична культура	3
	Захист України	1.5
Разом		34
Варіативна складова	Мистецтво	0,5
	Математика	1
	Захист України	0.5

Всього		36
---------------	--	-----------

Директор школи

В.І.Дроздова

Таблиця 1

до Освітньої програми

**Програмне
забезпечення освітньої програми**

Клас	Предмет	Програма	Наказ
10	Українська мова	Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, філологічний напрям, профіль - українська філологія	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Українська література	Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, філологічний напрям, профіль - українська філологія	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Англійська мова	Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти III ступеня	Наказ МОН від 20.04.2018 №407
10	Зарубіжна література	Програма з зарубіжної літератури для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407

10	Історія України	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Історія України 10-11 класи», рівень стандарту	Наказ МОН від від 21.02.2019 №236
10	Всесвітня історія	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Всесвітня історія 10-11 класи» (рівень стандарту)	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Громадянська освіта	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Громадянська освіта» (рівень стандарту)	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Математика	Програма з математики для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Фізика	Програма з фізики для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Хімія	Програма з хімії для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Біологія та екологія	Програма з біології та екології для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Географія	Програма з географії для закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Інформатика	Програма з інформатики для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти:	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407

		рівень стандарту	
10	Захист України	Програма з курсу «Захист України» для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 04.11.2020 №1377
10	Технології	Технології. Програма для закладів загальної середньої освіти. 10-11 класи, рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407
10	Мистецтво	Програма з мистецтва для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти: рівень стандарту	Наказ МОН від 23.10.2017 №1407

Директор школи

В.І. Дроздова